



**Najwyższa Izba Kontroli  
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 18 listopada 2011 r.

**Pan  
Artur Tomasik  
Prezes  
Zarządu Górnośląskiego  
Towarzystwa Lotniczego SA  
w Katowicach**

LKA-4101-18-01/2011/P/11/062

### **WYSTĄPIENIE POKONTROLNE**

Na podstawie art. 2 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. *o Najwyższej Izbie Kontroli*<sup>1</sup> (zwanej dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Górnośląskim Towarzystwie Lotniczym SA w Katowicach (zwanym dalej „GTL” lub „Spółką”), zarządzającym Międzynarodowym Portem Lotniczym Katowice w Pyrzowicach (zwanym dalej „MPL Katowice”), w zakresie bezpieczeństwa cywilnego ruchu lotniczego w polskiej przestrzeni powietrznej w latach 2009-2011 (I połowa).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 21 października 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezesowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

**Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Spółki w zakresie spraw objętych kontrolą.**

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

- 1. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez GTL Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego (zwanego dalej „KPOLC”)<sup>2</sup>.**

<sup>1</sup> Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, ze zm.

<sup>2</sup> Stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego realizującego zasady ochrony lotnictwa (Dz. U. Nr 116, poz. 803, ze zm.).

GTL, realizując obowiązek określony w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. h KPOLC (organizacja działań mających na celu ochronę lotniska przed aktami bezprawnej ingerencji), m.in.: wyznaczyło osobę odpowiedzialną za ochronę MPL Katowice, powołało Wewnętrzną Służbę Ochrony – Straż Ochrony Lotniska (zwaną dalej „WSO SOL”), wyposażyło lotnisko w urządzenia i sprzęt do wykrywania materiałów niebezpiecznych, opracowało program ochrony lotniska przed aktami bezprawnej ingerencji, wyznaczyło strefy zastrzeżone, ich części krytyczne i przejścia do nich, a także opracowało i wdrożyło procedury i instrukcje dotyczące ochrony lotniska. Bieżącej oceny stanu zagrożenia, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. o KPOLC, dokonywano - wg wyjaśnień pracowników Spółki - na podstawie informacji otrzymanych m.in. od Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego (zwanego dalej „ULC”), zdarzeń związanych z bezpieczeństwem w MPL Katowice, wewnętrznych audytów i informacji mediów.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 26 sierpnia 2003 r. *w sprawie programów ochrony, obowiązków oraz szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego*<sup>3</sup>, GTL opracowało i wprowadziło do stosowania program ochrony przed aktami bezprawnej ingerencji. Program ten, zatwierdzony przez Prezesa ULC w 2009 r., spełniał szczegółowe wymagania dotyczące zakresu danych, określone w załączniku do ww. rozporządzenia. NIK zwraca jednak uwagę na uchybienia formalne związane z wprowadzeniem w życie tego programu, dotyczące zasad techniki prawodawczej (w trakcie kontroli błędne zapisy skorygowano)<sup>4</sup>. Stosownie do wymogów § 118 ust. 1 i 2 KPOLC, Spółka zaktualizowała program ochrony, a o wprowadzonych aktualizacjach powiadomiła Prezesa ULC. Zgodnie z wymogami § 8 ust. 1-3 KPOLC, w programie ochrony lotniska wyznaczono jego strefy zastrzeżone, ich części krytyczne i przejścia do nich, a zmiany przebiegu tych stref, w tym w przypadkach budowy nowych obiektów, zatwierdzał Prezes ULC. Zgodnie z § 8 ust. 6 KPOLC, w przypadkach, gdy strefy zastrzeżone znajdowały się na terenie podmiotów prowadzących lotniczą działalność gospodarczą w MPL Katowice, GTL zawierało umowy z tymi podmiotami, w których określano warunki kontroli bezpieczeństwa osób i pojazdów. Roczne sprawozdania ze stanu ochrony MPL Katowice przesyłano Prezesowi ULC w terminie określonym w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. p KPOLC.

<sup>3</sup> Dz. U. Nr 168, poz. 1638, ze zm.

<sup>4</sup> W zarządzeniu Prezesa GTL z 3 listopada 2009 r., którym wprowadzono w życie program ochrony, jako podstawę prawną do wydania tego aktu wskazano błędnie rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2003 r. *w sprawie Krajowego Programu Ochrony Lotnictwa Cywilnego realizującego zasady ochrony lotnictwa*, które utraciło moc obowiązującą ponad 2 lata wcześniej (w dniu wydania zarządzenia obowiązywało ww. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 19 czerwca 2007 r.). Błędnie podano także w tym zarządzeniu dane promulgacyjne ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. *Prawo lotnicze* (zamiast Dz. U. Nr 100, poz. 696 ze zm. podano Dz. U. z 2002 r. Nr 130, poz. 1112 ze zm.). W pkt. 1.2 programu ochrony, dotyczącym krajowych i międzynarodowych uregulowań prawnych w zakresie jego sporządzania, błędnie podano natomiast dane promulgacyjne wymienionych aktów prawnych (gdy rok wydania aktu prawnego był inny, niż rok jego publikacji, nie wskazywano roku publikacji Dziennika Ustaw RP, w którym akt ten opublikowano).

Realizując zadanie określone w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. f i g KPOLC, Spółka - jak wyjaśnili jej pracownicy - umożliwiła podmiotom prowadzącym lotniczą działalność gospodarczą na terenie MPL Katowice zapoznanie się z programem ochrony lotniska w zakresie ich dotyczącym (z możliwości tej nie skorzystano) oraz występowała do tych podmiotów o udostępnienie ich programów ochrony. W 2010 r. poproszono o programy ochrony 17 takich podmiotów, w 2011 r. – 22, a otrzymano odpowiednio: 10 i 5 programów. W związku z powyższym, NIK zwraca uwagę, że podjęte działania nie wystarczyły do uzyskania pewności, że podmioty te działają zgodnie z ich aktualnymi programami ochrony przed aktami bezprawnej ingerencji.

GTL, realizując obowiązek określony w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. a KPOLC, wyznaczyło osoby odpowiedzialne za ochronę lotniska i szkolenie w tym zakresie oraz przesłało ich dane osobowe i teled adresowe (pismem) do Prezesa ULC. Spółka nie dopełniła jednak obowiązku przesłania Prezesowi ULC aktualizacji tych danych po rozwiązaniu umowy o pracę z jedną z tych osób (M.F., który był zatrudniony w GTL do lutego 2009 r.). Prokurent Spółki wyjaśnił, że informacje o osobach odpowiedzialnych za ochronę lotniska i szkolenie przekazywane są corocznie w drodze rozmowy telefonicznej, co jednak - zdaniem NIK - nie wypełnia dyspozycji powyższego przepisu.

Zgodnie z § 4 ust. 1 KPOLC, w Spółce działał zespół ochrony lotniska (zwany dalej „zespołem”), a jego skład odpowiadał wymogom § 4 ust. 2 KPOLC. Posiedzenia zespołu odbywały się jednak w niepełnym składzie (przedstawiciel: przewoźników lotniczych działających na lotnisku nie wziął udziału w 30 posiedzeniach, służby ochrony przeciwpożarowej – w 21, Policji – w 7, Służby Celnej – w 6, podmiotów prowadzących lotniczą działalność gospodarczą w MPL Katowice – w 4, służby ochrony lotniska – w 2, a Straży Granicznej – w 1 posiedzeniu). Zgodnie z wymogiem § 4 ust. 6 KPOLC z posiedzeń zespołu sporządzano protokoły, a ich kopie przesyłano Prezesowi ULC. Protokoły z siedmiu posiedzeń przesłano jednak po upływie 7-dniowego terminu (od dnia posiedzenia zespołu), określonego w § 4 ust. 6 KPOLC, a opóźnienia te wynosiły od 1 do 8 dni. Okresowe posiedzenia zespołu (z poniższym wyjątkiem) odbywały się zgodnie z postanowieniami jego regulaminu, tj. co najmniej raz w kwartale. Posiedzenie zespołu nie odbyło się w III kwartale 2009 r., co Wiceprezes Zarządu GTL wyjaśnił licznymi zadaniami wykonywanymi w tym okresie (kolejne posiedzenie zespołu odbyło się 21 października 2009 r.). Ponadto, w posiedzeniu zespołu w dniu 13 sierpnia 2010 r. nie uczestniczył przedstawiciel Policji, pomimo że został o nim powiadomiony, a Prezes ULC wskazał na konieczność uzgodnienia na tym posiedzeniu, z udziałem Policji i Straży Granicznej, zasad ochrony lotów do USA.

Spółka nie zapewniła prawidłowej realizacji zadania określonego w § 2 ust. 1 pkt 9 lit. q KPOLC. Spośród czterech skontrolowanych aparatów telefonicznych, których numery wskazano pasażerom do kontaktowania się z GTL, w dwóch (w informacji lotniskowej i w informacji o sprzedaży biletów) nie działał system identyfikacji numerów połączeń przychodzących (z numerów niezarezerwowanych). Pracownicy Spółki wyjaśnili, że oba te aparaty wyposażono w taki system i GTL podejmie działania zmierzające do jego aktywacji, a w razie potrzeby identyfikacji numerów zarezerwowanych Spółka kontaktuje się z Policją.

Poddane oględzinom ogrodzenie MPL Katowice spełniało (z poniższymi wyjątkami) wymagania określone w § 17 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 30 kwietnia 2004 r. w sprawie klasyfikacji lotnisk i rejestru lotnisk cywilnych<sup>5</sup>. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły braku drutu kolczastego nad częścią bramy technicznej nr 17 (wymóg § 17 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia; drut uzupełniono w trakcie kontroli NIK) oraz mniejszej, niż wymagane 8 mm, grubości liter na tablicach informacyjnych o treści „TEREN LOTNISKI – WSTĘP SUROWO WZBRONIONY” (wymóg § 17 ust. 2 pkt 9). Zgodnie z § 28 KPOLC, płytę postojową oraz inne miejsca, gdzie zatrzymują się lub parkują samoloty, oświetlono w sposób zapewniający służbom ochrony prowadzenie nadzoru nad nimi.

Kontrolę bezpieczeństwa w ruchu krajowym i dostępu do stref zarezerwowanych MPL Katowice prowadziła WSO SOL. Ośmiu, z dziewięciu objętych kontrolą, pracowników tej służby spełniało wymogi określone w § 6 ust. 3 i 4 oraz § 30 ust. 3 KPOLC, a jedna osoba nie posiadała wymaganego tymi przepisami certyfikatu operatora kontroli bezpieczeństwa.

Kontrolę bezpieczeństwa przy użyciu urządzenia rentgenowskiego prowadzono z naruszeniem § 38 ust. 1 KPOLC. Na podstawie badania prawidłowości tych kontroli w czerwcu 2011 r. ustalono, że w punktach jej prowadzenia znajdowało się jednocześnie od jednego do dwóch operatorów kontroli bezpieczeństwa, podczas gdy zgodnie z wymogami powinno ich być co najmniej trzech. Wyjaśniając przyczyny tych niedoborów, Wiceprezes Zarządu GTL wskazał na brak ciągłego ruchu na przejściach i przypadki losowe, co jednak nie usprawiedliwia tej nieprawidłowości.

Wyrywkowe badanie prawidłowości kontroli bezpieczeństwa pasażerów i ich bagażu kabinowego w ruchu krajowym wykazało, że przestrzegano przepisu § 38 ust. 2 KPOLC o maksymalnie 20-minutowym czasie pracy (bez przerwy) przy ocenie obrazów na monitorze urządzenia RTG. NIK zwraca jednak uwagę, że pomimo możliwości technicznych, GTL nie zapewnił automatycznej kontroli i monitorowania czasu takiej pracy (m.in. możliwa była ciągła praca tej samej osoby w systemie przez ponad 20 min.).

---

<sup>5</sup> Dz. U. Nr 122, poz. 1273, ze zm.

GTL nie miał informacji o spełnianiu wymogów określonych w § 30 ust. 3 KPOLC przez funkcjonariuszy Straży Granicznej, którzy kontrolowali w MPL Katowice bezpieczeństwo pasażerów i ich bagażu w ruchu międzynarodowym oraz bagaż rejestrowany w ruchu krajowym. Z-ca Komendanta Straży Granicznej w Katowicach poinformował NIK, że funkcjonariusze ci spełniali te wymogi.

Spółka, zgodnie z wymogami § 22 i § 24 pkt 1 KPOLC, wydała instrukcję przepustkową, w której określono wszystkie wymagane elementy, a także ustaliła system patrolowania strefy zastrzeżonej lotniska, ogrodzenia zewnętrznego i obszarów do nich przyległych oraz system kontrolowania strefy ogólnodostępnej lotniska.

Kontrolę bezpieczeństwa pasażerów i ich bagażu prowadzono w wyznaczonych do tego celu punktach kontroli bezpieczeństwa. Punkty te wyposażono zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 185/2010 z dnia 4 marca 2010 r. *ustanawiającym szczegółowe środki w celu wprowadzenia w życie wspólnych podstawowych norm ochrony lotnictwa cywilnego*<sup>6</sup>. Spółka, zgodnie z § 50 KPOLC, podawała również informacje o przedmiotach zabronionych do wnoszenia na teren strefy zastrzeżonej lotniska oraz przewozu w bagażu kabinowym i rejestrowanym.

Kontrolę bezpieczeństwa ładunków, przesyłek kurierskich i ekspresowych prowadzili funkcjonariusze Straży Granicznej, co było zgodne z § 60 ust. 2 KPOLC. NIK zwraca jednak uwagę, że zgodnie z przepisami pkt 6 załącznika do ww. rozporządzenia Komisji (UE) nr 185/2010 z dnia 4 marca 2010 r., obowiązującymi od 29 kwietnia 2010 r., kontrolę bezpieczeństwa ładunku i poczty przed załadunkiem na pokład samolotu powinien wykonywać zarejestrowany agent, który w MPL Katowice nie funkcjonował<sup>7</sup>.

Kontrolę bezpieczeństwa przesyłek Poczty Polskiej o wadze co najmniej 2 kg w ruchu krajowym prowadzili pracownicy WSO SOL, co również było zgodne z § 60 ust. 2 KPOLC. NIK zwraca jednak uwagę, że zgodnie z pkt 6 załącznika do ww. rozporządzenia Komisji (UE) kontrolę tę powinien prowadzić zarejestrowany agent. Kontrolę przesyłek pocztowych Poczty Polskiej o wadze poniżej 2 kg przeprowadzali natomiast pracownicy Poczty, co od 29 kwietnia 2010 r. było niezgodne z ww. rozporządzeniem Komisji (UE). Działo się tak na podstawie decyzji Prezesa ULC z dnia 28 kwietnia 2010 r. o wyznaczeniu Poczty Polskiej SA jako zarejestrowanego operatora pocztowego, uprawnionego do kontroli bezpieczeństwa swoich przesyłek (decyzję wydano na podstawie i w przeddzień utraty mocy obowiązującej

---

<sup>6</sup> Dz.U. UE.L.10.55.1 ze zm.

<sup>7</sup> Zgodnie z definicją w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 300/2008 z dnia 11 marca 2008 r. *w sprawie wspólnych zasad w dziedzinie ochrony lotnictwa cywilnego (...)*, zarejestrowany agent oznacza przewoźnika lotniczego, agenta, spedytora lub inny podmiot zapewniający kontrole w zakresie ochrony w odniesieniu do ładunku lub poczty.

rozporządzenia nr 2320/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 16 grudnia 2002 r. *ustanawiającego wspólne zasady w dziedzinie bezpieczeństwa lotnictwa cywilnego*<sup>8</sup>). Dopiero w trakcie kontroli NIK Wiceprezes ULC poinformował GTL, że w rozumieniu obowiązujących przepisów Poczta Polska SA nie jest zarejestrowanym agentem i nie jest uprawniona do kontroli swoich przesyłek.

## **2. NIK ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych uchybień, realizację przez GTL Krajowego Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego (zwanego dalej „KPKJ”)<sup>9</sup>**

Spółka, zgodnie z § 6 pkt 5 lit. a KPKJ, wyznaczyła, w porozumieniu z Prezesem ULC, trzech wewnętrznych audytorów kontroli jakości w zakresie ochrony. Do przeprowadzania audytów wewnętrznych w MPL Katowice upoważniono także osobę posiadającą uprawnienia audytora krajowego w tym zakresie (wpisaną na listę prowadzoną przez Prezesa ULC). Wyznaczeni audytorzy spełniali wymogi określone w § 11 ust. 1 pkt 1–4 i 6 KPKJ, ale dwóch z nich (P.U. i W.M.), w chwili wyznaczenia, nie posiadało udokumentowanych praktycznych umiejętności przeprowadzania audytu, procedur oraz technik z tym związanych, co było wymagane § 11 ust. 1 pkt 5 KPKJ (trzeci z audytorów spełniał ten wymóg).

W okresie objętym kontrolą GTL nie wywiązało się z obowiązków określonych w § 6 pkt 5 lit. b i § 27 ust. 2 KPKJ. Dopiero w trakcie kontroli NIK Spółka wyznaczyła swojego przedstawiciela do koordynacji czynności związanych z prowadzonym audytem oraz określiła kwalifikacje wewnętrznych audytorów. Jak wyjaśnili pracownicy GTL, wcześniej czynności związane z prowadzonym audytem koordynował faktycznie inspektor ds. bezpieczeństwa w Spółce, a wyznaczając audytorów, kierowano się bezpośrednio minimalnymi wymogami określonymi w § 11 ust. 1 pkt 1–6 KPKJ.

Spółka, zgodnie z § 6 pkt 5 lit. c KPKJ, opracowała w trybie ochrony informacji niejawnych i przesyłała w terminie do ULC roczne harmonogramy wewnętrznych audytów kontroli jakości w zakresie lotnictwa cywilnego. Harmonogramy te uwzględniały postanowienia § 29 ust. 1 KPKJ o częstotliwości przeprowadzania audytów.

GTL wywiązywało się również z obowiązków określonych w § 29 ust. 2 i 3 KPKJ. Po przeprowadzeniu wewnętrznego audytu ochrony sporządzano raport końcowy i przesyłano go w wymaganym terminie Prezesowi ULC. O stwierdzonych nieprawidłowościach audytorzy informowali, zgodnie z § 29 ust. 4 KPKJ, Zarząd Spółki i Prezesa ULC

---

<sup>8</sup> Dz.U.U.E-sp.07-7-181.

<sup>9</sup> Określonego w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie *Krajowego Programu Kontroli Jakości w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego* (Dz. U. Nr 25, poz. 208).

(w raportach końcowych z audytu), a GTL podejmowało działania w celu ich usunięcia. Zgodnie z § 6 pkt 5 lit. d KPKJ Spółka przygotowywała, w wymaganym terminie, roczne sprawozdania z przeprowadzonych audytów.

### **3. NIK ocenia negatywnie realizację przez GTL Krajowego Programu Szkolenia w zakresie lotnictwa cywilnego.**

Spółka, wg stanu na 30 czerwca 2011 r., zatrudniała 99 pracowników zaliczonych do kategorii osób, o których mowa w § 5 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 17 lipca 2009 r. w sprawie Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie KPSz”<sup>10</sup>. Badanie akt osobowych 35 pracowników (w tym wszystkich z kategorii 1–3 oraz po 10 z kategorii 4 i 5) wykazało, że spełniali oni wymogi określone w § 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KPSz.

Od wejścia w życie ww. rozporządzenia (19 sierpnia 2009 r.) GTL prowadziło we własnym zakresie szkolenia świadomości ochrony lotnictwa cywilnego i szkolenia kierunkowe, a także szkolenia specjalistyczne dla instruktorów ochrony lotnictwa cywilnego. Szkolenia specjalistyczne dla operatorów kontroli bezpieczeństwa prowadziły podmioty zewnętrzne.

Obowiązujące w GTL programy szkolenia świadomości ochrony lotnictwa cywilnego, kierunkowego i specjalistycznego dla instruktorów ochrony lotnictwa cywilnego zawierały treści wymagane odpowiednio: § 9 ust. 4, § 10 ust. 4 i § 13 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KPSz (jedynie zatwierdzony przez Prezesa ULC program szkolenia kierunkowego zawierał tylko 8 z 9 modułów określonych w załączniku do tego rozporządzenia; w trakcie kontroli NIK uzupełniony program tego szkolenia przesłano do zatwierdzenia Prezesowi ULC). Programy szkoleń, stosownie do § 24 ust. 2 i 3 ww. rozporządzenia, zostały przedstawione do zatwierdzenia i zatwierdzone przez Prezesa ULC, a program szkolenia świadomości ochrony lotnictwa cywilnego uzgodniono z Szefem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i dostosowano do wymogów tego rozporządzenia w terminie określonym w § 32 ust. 1.

Badanie dokumentacji 27 pracowników GTL, zaliczonych do kategorii określonych w § 5 rozporządzenia w sprawie KPSz i zatrudnionych po jego wejściu w życie, wykazało, że 26 z tych osób przeszkolono w zakresie świadomości ochrony lotnictwa cywilnego wcześniej lub w terminie określonym w § 9 ust. 6 tego rozporządzenia (w czasie miesiąca od zatrudnienia lub rozpoczęcia pełnienia służby w MPL Katowice). Jedną osobę (zatrudnioną

---

<sup>10</sup> Dz. U. Nr 122, poz. 1011. Wśród pracowników GTL były 4 osoby kierujące ochroną lotnictwa cywilnego – kategoria 1, 4 audytorów wewnętrznych kontroli jakości - kategoria 2, 7 instruktorów ochrony lotnictwa cywilnego - kategoria 3 oraz 54 operatorów kontroli bezpieczeństwa - kategoria 4 i 30 pracowników kategorii 5.

w GTL w kwietniu 2010 r.) przeszkolono natomiast z rocznym opóźnieniem, w stosunku do wymaganego terminu, w wyniku błędnego uznania ważności nieprawidłowo wystawionego (przez poprzedniego pracodawcę) certyfikatu ukończenia tego szkolenia. Certyfikat ten wystawiono na 3 lata w marcu 2008 r., podczas gdy zgodnie z § 18 ust. 2 KPOLC szkolenie świadomości ochrony lotnictwa cywilnego w stosunku do osób mających dostęp do strefy zastrzeżonej lotniska powtarza się co 2 lata.

Szkolenia kierunkowe osób zaliczonych do kategorii, o których mowa w § 5 rozporządzenia w sprawie KPSz, GTL przeprowadził z naruszeniem obowiązujących przepisów. Pracownicy Spółki zaliczyli to szkolenie z opóźnieniem, wynoszącym prawie 1,5 miesiąca (w przypadku 88 osób) i 8 miesięcy (11 osób), w stosunku do terminu określonego w § 34 ust. 1 tego rozporządzenia. Mimo to, do czasu zaliczenia szkolenia, pracownicy ci – wbrew zakazowi § 34 ust. 2 rozporządzenia w sprawie KPSz - wykonywali zadania związane z ochroną lotnictwa cywilnego w MPL Katowice. Wśród ww. pracowników była osoba zatrudniona w GTL po wejściu w życie ww. rozporządzenia, która zaliczyła szkolenie kierunkowe dopiero po upływie prawie 20 miesięcy od dnia zatrudnienia, tj. z opóźnieniem prawie 11 miesięcy w stosunku do terminu określonego w § 10 ust. 5 rozporządzenia w sprawie KPSz.

Istotną przyczyną niezaliczenia szkolenia kierunkowego w terminie było późne opracowanie jego programu i przesłanie do zatwierdzenia Prezesowi ULC. Program przesłano dopiero 9 lipca 2010 r., a Prezes ULC zatwierdził go 17 sierpnia 2010 r., podczas gdy zgodnie z § 34 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KPSz pracownicy GTL należący do kategorii osób, o których mowa w § 5 tego rozporządzenia, byli zobowiązani do zaliczenia szkoleń kierunkowych w terminie 12 miesięcy od dnia jego wejścia w życie, tj. do 19 sierpnia 2010 r.

Zgodnie z § 25 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KPSz, szkolenia świadomości lotnictwa cywilnego zaliczano poprzez złożenie egzaminu w formie pisemnej, a szkolenia kierunkowe i specjalistyczne – poprzez złożenie egzaminu w formach określonych w § 25 ust. 2 i 3 tego rozporządzenia. Szkolenia kierunkowe zaliczano jednak niezgodnie z zatwierdzonym przez Prezesa ULC programem szkolenia. Wszyscy pracownicy GTL zaliczeni do kategorii osób, o których mowa w § 5 rozporządzenia w sprawie KPSz, złożyli egzamin w formie ustnej, podczas gdy program przewidywał przeprowadzenie go w formie pisemnej. Decyzję o zmianie formy zaliczenia podjął wewnętrzny koordynator szkolenia (Z.M.) bez uzgodnienia z Zarządem Spółki.

Badanie dokumentacji 14 pracowników GTL, zaliczonych do kategorii osób, o których mowa w § 5 pkt 2-4 rozporządzenia w sprawie KPSz wykazało, że poddano ich szkoleniu



specjalistycznemu podstawowemu, o którym mowa w § 11 ust. 1 tego rozporządzenia. Nie przestrzegano natomiast, określonego w § 12 ust. 2 ww. rozporządzenia, obowiązku kierowania operatorów kontroli bezpieczeństwa na szkolenia specjalistyczne doskonalące w terminie nieprzekraczającym 30 miesięcy od wpisania na listę prowadzoną przez Prezesa ULC lub ukończenia poprzedniego szkolenia doskonalącego. Spośród 35 pracowników GTL, którzy zaliczyli takie szkolenie w okresie objętym kontrolą, 15 zaliczyło je po upływie od 30 do 50 miesięcy (średnio 37 miesięcy) od wpisu na ww. listę lub ukończenia poprzedniego szkolenia (pozostali zaliczyli to szkolenie w wymaganym terminie).

NIK zwraca uwagę, że ustalenia audytu przeprowadzonego w październiku 2010 r. przez audytora wewnętrznego (K.G.) nie odzwierciedlały stanu faktycznego w zakresie szkoleń. Pomimo objęcia tym audytem realizacji przez GTL przepisów rozporządzenia w sprawie KPSz, audytor nie stwierdził nieprawidłowości dotyczących braku wymaganych szkoleń kierunkowych (11 osób) i specjalistycznych doskonalących (4 osoby) oraz przeprowadzania ich z opóźnieniem w stosunku do wymaganych terminów, a także pozytywnie ocenił realizację kontrolowanych przepisów tego rozporządzenia, w tym przepisów naruszonych przez GTL.

Spółka, zgodnie z § 22 ust. 1 rozporządzenia w sprawie KPSz, wyznaczyła, w porozumieniu z Prezesem ULC, wewnętrznego koordynatora szkolenia, ale - wbrew obowiązkowi określonymu w § 22 ust. 2 tego rozporządzenia - nie określiła wymagań, jakie powinny spełniać osoby pełniące tę funkcję (określono je dopiero w trakcie kontroli NIK). Wewnętrzny koordynator szkolenia prawidłowo realizował obowiązki planistyczno-sprawozdawcze w zakresie szkoleń, określone w § 23 ust. 1 i 3 rozporządzenia w sprawie KPSz.

Badanie dokumentacji 12 pracowników GTL, w tym 10 operatorów kontroli bezpieczeństwa, wykazało, że legitymowali się oni odpowiednimi certyfikatami i dyplomami wydanymi przez Prezesa ULC i innych organizatorów szkoleń. Wbrew postanowieniom § 7 rozporządzenia w sprawie KPSz, do akt osobowych tych pracowników nie wprowadzono jednak kopii certyfikatów operatorów kontroli bezpieczeństwa (4 osoby) i certyfikatów ukończenia szkolenia doskonalącego dla tej grupy pracowników (8 osób). Dokumenty te znajdowały się w dokumentacji Szefa WSO SOL, a w trakcie kontroli NIK wprowadzono je do akt osobowych.

Odpowiedzialność za nieprawidłowości w zakresie szkoleń ponosi przede wszystkim specjalista ds. szkolenia i analiz w GTL (Z.M.), do którego zadań należało organizowanie

i prowadzenie szkoleń. Odpowiedzialność za te nieprawidłowości ponoszą również osoby nadzorujące Z.M.

**4. NIK ocenia pozytywnie realizację przez GTL zadań związanych z posadowieniem, utrzymaniem, ochroną i zapewnieniem dostępu do lotniczych urządzeń naziemnych oraz funkcjonowaniem przeszkód lotniczych.**

GTL prawidłowo realizowało zadania związane z posadowieniem, utrzymaniem, ochroną i zapewnieniem dostępu do lotniczych urządzeń naziemnych. Na bieżąco analizowano potrzeby Spółki w zakresie tych urządzeń, ich rodzaju, usytuowania oraz zmiany parametrów lub usunięcia. Świetlne pomoce nawigacyjne znajdowały się w strefie zastrzeżonej lotniska, były sprawne i dostępne dla uprawnionych służb. W zatwierdzonej przez Prezesa ULC instrukcji operacyjnej lotniska określono procedury kontroli sprawności urządzeń lotniczych i usuwania stwierdzonych usterek. Zgodnie z postanowieniami tej instrukcji, inspekcji świetlnych pomocy nawigacyjnych i precyzyjnych wskaźników ścieżki dochodzenia dokonywano regularnie i sporządzano z nich wymagane raporty.

Spółka prawidłowo realizowała zadania ewidencjonowania i usuwania przeszkód lotniczych. Wykaz tych przeszkód publikowano w Zbiorze Informacji Lotniczych – Polska (AIR Poland), a ich pomiarów dokonywano co kilka lat (ostatnio w lipcu 2011 r.). GTL określiło również, w instrukcji operacyjnej lotniska, procedury monitorowania powierzchni ograniczających i przeszkód lotniczych w rejonie lotniska oraz usuwania tych przeszkód. W okresie objętym kontrolą nie ujawniono przeszkód lotniczych stwarzających bezpośrednie zagrożenie lotów. GTL monitorowało tereny wokół lotniska, w tym rejony podejść do lądowania, oraz podejmowało działania zapobiegające powstawaniu zagrożeń dla ruchu lotniczego (w tym hodowaniu ptaków i budowie obiektów mogących stanowić źródło ich żerowania oraz sadzeniu drzew i krzewów na nieruchomościach w rejonie podejść do lądowania).

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Zapewnienie prawidłowej realizacji zadań przez zespół ochrony lotniska, w tym odbywanie posiedzeń w pełnym składzie i terminowe przesyłanie sporządzanych z nich protokołów.*
- 2. Uruchomienie systemu identyfikacji połączeń przychodzących we wszystkich aparatach telefonicznych, których numery podano do kontaktu z GTL.*
- 3. Zorganizowanie kontroli bezpieczeństwa, w tym przy użyciu urządzenia rentgenowskiego, zgodnie z obowiązującymi wymogami.*

**4. Zapewnienie prawidłowej realizacji Krajowego Programu Szkolenia w zakresie ochrony lotnictwa cywilnego, w tym prowadzenie szkoleń w wymaganych terminach i formach.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy *o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezesa, w terminie 20 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ustawy *o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy *o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.